2025 ـ جىلعى مەملەكەتتىك ەكى ماجلىسكە نازار

14 ـ كەزەكتى مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايى 3 ـ ءماجلىسى
مەملەكەتتىك ساياسي كەڭەس 14 ـ كەزەكتى كوميتەتى 3 ـ ءماجلىسى

"بۇگىن كوپشىلىك وقۋ ـ اعارتۋ ءىرى ءىسىن بىرگە اقىلداسايىق"

ـــ باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ ساياسي كەڭەس ماجلىسىنە قاتىناسىپ جاتقان جۇڭگو دەموكراتيالىق وداعىنداعى، جۇڭگو دەموكراتيانى ىلگەرىلەتۋ قوعامىنداعى، وقۋ ـ اعارتۋ سالاسىنداعى مۇشەلەرگە امانداسا بارعانداعى ءارى بىرىككەن گرۋپپا جيىننىڭ قاتىناسقاندىعى جونىندە ەستەلىك

□ **شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ تىلشىلەرى لين حۇي، دەڭ شياۋشي**

كوكتەمگى كۇن شۇلەن شۇاعىن توگىپ، بەيجيڭ دوستىق قوناق ءۇيىنىڭ توبە جيەكتەرى ايبىندى دا اسەم كورىنەدى.

3 ـ ايدىڭ 6 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن باس شۇجي شي جينپيڭ وسندا كەلىپ، مەملەكەتتىك ساياسي كەڭەس 14 ـ كەزەكتى كوميتەتىنىڭ 3 ـ ماجلىسىنە قاتىناسىپ جاتقان جۇڭگو دەموكراتيالىق وداعىنداعى، جۇڭگو دەموكراتيانى ىلگەرىلەتۋ قوعامىنداعى، وقۋ ـ اعارتۋ سالاسىنداعى مۇشەلەرگە ىقىلاستى امانداستى ءارى بىرىككەن گرۋپپا جيىننا قاتىناسىپ، كوپشىلىكتىڭ پىكىرلەرى مەن ۇسىنىستارىن تىڭدادى.

دوستىق سارايىنىڭ 2 ـ قاباتىنداعى جۇييىڭ زالىندا شامدار جاينايپ، دارىندىلار جينالدى. تۇستەن كەيىن ساعات 3تەن 30 مينۋت مولشەرىندە باس شۇجي ءماجلىس الاڭىنا كەلگەندە، الاڭنان قىزۋ شاپالاق ءۇنى كوتەرىلدى.

"كوپشىلىكپەن بىرگە تالقى جۇرگىزىپ، پىكىر اۋىستىرىپ، پىكىرلەر مەن ۇسىنىستاردى تىڭداعانىما ەرەكشە قۋانىشتىمىن"، ـ دەدى باس شۇجي ىقىلاسپەن.

حىبەي قاتىناس كاسىپتىك تەحنولوگيالىق شۇەيۇاننىڭ ورىنباسار باستىعى، مۇشە جاڭ يۇنكاي الدىمەن سوزگە شىعىپ، باس شۇجيگە مالىمەت بەرىپ بىلاي دەدى: قازىرگى ۋاقىتتا كاسىپورىن ۇندىرىسىنىڭ الدىڭعى شەبى قىرۋار جوعارى شەبەرلىكتەگى دارىندىلارعا شۇعىل ءزارۋ بولىپ وتىر، ال كاسىپتىك مەكتەپ وقۋشىلارىنىڭ كاسىپورىندارىدىڭ الدىڭعى شەبىندەگى ۇندىرىس قىزمەتىن قالاۋ دەڭگەيى جوعارى بولماعاندىقتان، "جۇمىس ورنى بار دا ىستەيتىن ادام جوق، ىستەيتىن ادام بار دا جۇمىس ورنى جوق" بولۋداي قايشىلىق ورىن تەۋىپ وتىر.

"قازىرگى ەڭبەككۇش بازارىنىڭ كەيبىرەۋىنىڭ ادام تاپشى، دارىندى تاپشى بولسا، كەيبىرەۋىنىڭ قامداۋ قاجەتسىنۋەدەن اسىپ كەتتى، بۇل قۇرىلىمدىق ماسەلە". باس شۇجي مەكتەپتەن وقۋ تاۋىسقان تۇلەكتەردىڭ جۇمىستانۋ بەتالىسى، جۇمىستانۋ مولشەرى سياقتىلاردى ەگجەي ـ تەگجەيلى ۇعىسىپ، كاسىپتىك وقۋ ـ اعارتۋ رەفورماسىن ونان ارى تەرەڭدەتۋدى قاداعالاي تاپسىردى.

كاسىپتىك وقۋ ـ اعارتۋدىڭ داموۋىن باس شۇجي قاشاندا كوكەيىنەن شعارمادى. بىلتىر ول مەملەكەتتىك ەكى ءماجلىس كەزىندە جياڭسۋ ۋاكىلدەر ۇيىرمەسىنىڭ بايانداماسى قاراۋىنا قاتىناسقاندا "ءبىز كاسىپتىك وقۋ ـ اعارتۋدى شىنايى تۇرده ويداعىداي جۇرگىزىپ، ۇستا رۋحىن ورناتىپ، الدىڭعى شەپتەگى ءىرى ءال ۇستالارىن توپ ـ توبىمەن تاربيەلەپ شعۇمىز كەرەك" دەپ ارنايى اتاپ كورسەتكەن بولاتىن.

"جوعارى ساپالى وقۋ ـ اعارتۋ جۇيەسىن قۇرىپ، حالىق رازى بولاتىن وقۋ ـ اعارتۋدى ويداعىداي جۇرگىزۋدىڭ ءتۇبىرلى نەگىزى وقۋ ـ اعارتۋ جالپىلىق رەفورماسىن تەرەڭدەتۋدە". بىرىككەن گرۋپپا ماجلىسىندە باس شۇجي بىلاي دەپ قايتالاي باسا دارىپتەدى: كاسىپتىك وقۋ ـ اعارتۋدا جوسپارلاۋدى الدىن الا ويداعىداي ىستەپ، رەفورما ارقىلى ءىس جۇزىندەگى سۇرانىسقا ۇيلەسۋ كەرەك.

"وقۋ ـ اعارتۋ ماسەلەسى اسا ماڭىزدى ءىس، سوندىقتان ـ اق ەرەكشە كۇرەدەلى ءىس، ءارى قاجىماي ىستەۋ، ءارى كەزەك كۇتتىرمەۋ كەرەك"، ـ دەدى باس شۇجي كەسەتىپ.

كوپتەگەن فاكتوردىڭ بقپالىنان ەلمىزدىڭ نەگىزدىك وقۋ ـ اعارتۋىنداعى وقۋ جاسىنداعى جان سانىنىڭ كولەمى مەن تارالۋىندا وزگەرىس تۋىلۋدا. وقۋ ـ اعارتۋ قىزمەتىمەن ۇزاق ۋاقىت شۇعىلدانعان سىچۋان ولكەلىك وقۋ ـ اعارتۋ مەكتەبىمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى، مۇشە سايي گۇاڭجيە باس شۇجيگە ءۇزىنىڭ وقۋ جاسىنداعى جان سانىنىڭ وزگەرىسىنە بەلسەنە ۇيلەسۋ، نەگىزدىك وقۋ ـ اعارتۋ بايلىعىنىڭ ورنالاسۋىن ساپالىلاندىرۋ جونىندەگى ويلارىن تانىستىردى.

مۇشە سايي گۇاڭجيەنىڭ ءسوزىن تىڭداعان سوڭ، باس شۇجي ەداۋىر اسەرلەندى. قارجى توپتاپ مەكتەپ اشۋ، اۋىل ـ قىستاق باستاۋىش مەكتەبى، ءۇمىت ينجەنەرياسى... باس شۇجي ەلمىزدىڭ وقۋ ـ اعارتۋ ىستەرىنىڭ داموۋ وزگەرىسىن ساناپ كورسەتتى.

باس شۇجي بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: وسزامانداناۋ سۇرانىسىن كوزدەپ، جان سانى قۇرىلىمىنىڭ وزگەرىسىنە ۇيلەسپ، نەگىزدىك وقۋ ـ اعارتۋدى، جوعارى دارەجەلى وقۋ ـ اعارتۋدى، كاسىپتىك وقۋ ـ اعارتۋدى ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ۇكىمەت ۇسىنىلىمى مەن قوعام ۇسىنىلىمىن ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، اناعۇرلىم ۇيلەسىمدى، جوعارى ءۇنىمدى وقۋ ـ اعارتۋ بايلىعىن ۇلەستىرۋ مەحانيزمىن ورناتۋ، اقاۋسىزداندىرۋ كەرەك.

كىتاپ وقۋ الىس ارمانعا جەتەلەيدى. ماداەنيەتتى ورىكەندەتۋ، مەملەكەتتى قۇدىرەتتەندىرۋ، ۇلتتى گۇلدەندىرۋ ءبارى كىتاپ وقۋ اكەلەتىن ماداەنيەتتىڭ قوردالانۋى مەن رۋحانى كۇش ـ قۇاتتان ايرىلا المايدى.

فۇجيان شىفان داشۇەسىنىڭ باستىعى، مۇشە جىڭ جياجيان سوزىندە ءبىر ساندى مالىمەتتى تىلگە تيەك ەتتى: ەلمىزدەگى ازاماتتار جاسىنا تولماعاندارىنىڭ ورتاشا كىتاپ وقۋ مولشەرى 11.39 كىتاپ بولىپ، ەرەسەكتەردەن كورنەكتى جوعارى، "كىتاپ وقۋ مەرەيىنە شومعان مەكتەپ اۋلاسى" قۇرىلىسى كۇن سايىن گۇلدەنىپ ـ كوركەيىپ كەلەدى.

"كىتاپ وقۋعا قىزىعۋ ءبىر ءتۇرلى اۋقىم". باس شۇجي وقىمىستى وتباسىلارىنان كىتاپ وقۋ مەرەيىنە شومعان مەكتەپ اۋلاسىنا، كىتاپ وقۋ مەرەيىنە شومعان قوعامعا دەيىن تىلگە تيەك ەتىپ، سيفرلى كىتاپ وقۋ مەن ءداستۇرلى كىتاپ وقۋدى ۇشتاستىرىپ، بالالاردى كىشكەنتايىنان كىتاپ وقۋعا اۋەس، جاقسى كىتاپ وقيتىن، كىتاپ وقۋعا شەبەر تاماشا ادەتكە داعدىلاندىرۋ كەرەكتىگىن اتاپ كورسەتتى.

اڭگىمەنىڭ بىرتىندەپ تەرەڭدەۋىنە ىلەسە، ءماجلىس الاڭى ءتىپتى قىزا ءتۇستى.

قازىرگى داۋىردە سيفرلى وقۋ ـ اعارتۋ ادامزاتتىڭ بولاشاعىن نۇرلاندىرۋدا. پارتيانىڭ 20 ـ قۇرىلتايىندا "وقۋ ـ اعارتۋدى سيفرلاندىرۋ" تۇڭعىش رەت پارتيا قۇرىلتايى بايانداماسىنا ەنگىزىلدى، "وقۋ ـ اعارتۋدىڭ سيفرلاۋىن ىلگەرىلەتىپ، جالپى حالىق ءۇمىر بويى ۇيرەنەتىن، ۇيرەنۋگە قۇلقىتى قوعام، ۇيرەنۋگە قۇلقىتى ءىرى ءال قۇرۋ" العا قويىلدى. بەيجيڭ پوچتا ـ تەلەگراف داشۇەسىنىڭ باستىعى، مۇشە شۇي كۇن مەملەكەتتىك وقۋ ـ اعارتۋ زەردەلى ينتەرنەتى قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتۋ ۇسىنىسىن العا قويدى.

مۇشە شۇي كۇننىڭ سويلەگەن نەگىزگى تاقىرىبىن ارى قاراي جالعاستىرىپ، باس شۇجي شي جينپيڭ سوڭعى مەزگىلدە دابىرالى بولىپ جاتقان جاساندى زەردەنىڭ وقۋ ـ اعارتۋعا ىقپالىنا ونان ارى ايالدادى. "ءبىر جاعىنان، جاساندى زەردە ارقىلى وقۋ ـ اعارتۋعا قۋات ۇستەيتىن قۇرالدى جانە ءادىستى داۋىرمەن تەڭ ىلگەرىلەپ ۇيرەنۋ، قولدانۋ كەرەك. ەندى ءبىر جاعىنان، وقۋ ـ اعارتۋدا وقۋشىلاردىڭ ساناسىن اشۋعا، جان دۇنيەسىن بايىتۋعا نەمقۇرايدى قاراۋعا بولمايدى، تانىم قابىلەتىن جانە ماسەلەنى شەشۋ قابىلەتىن جەتىلدىرۋدى تاستاپ قويۋعا بولمايدى".

شيبەي داشۇەسى ترشىلىك عىلمى جانە مەدەنيەتىنە ءبولىمنىڭ پروفەسسورى، مۇشە سۇي يالي باس شۇجيگە جوعارى مەكتەپتىڭ "جاڭا مەدەنيەتىنە ءپانى" قۇرىلىسىنىڭ احۋالىن تانىستىردى.

"ەمدەۋ ـــ ەڭ ماڭىزدى حالىق تۇرمىسى ماسەلەسىنىڭ ءبىرى". باس شۇجي بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ەمدەۋ ورەسى، ەمدەۋ جابدىقتارىن، اسپاپتارىن، ماتەريالدارىن ەلمىزدە ۇندىرۋ، شيپاحانا قۇرىلىسى سياقتى جاقتاردا ەلمىز وراسان زور ناتيجەلەرگە قول جەتكىزدى. "بۇرىنعى كوپتەگەن ءبىز شەشە الماعان ماسەلەلەر قازىر شەشىلىپ قانا قويماي، تاعى حالقارالىق جوعارى ورەگە جەتتى، كەيبىرەۋى، ءتىپتى، حالقارالىق وزىق ورەگە جەتتى. قازىرگى جۇرگەن جولمىز دۇرىس، ۇزدىكسىز العا ىلگەرىلەۋمىز كەرەك".

جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ءداستۇرلى مادەنيەتى ـــ ۇلت رۋحىنىڭ تەرەڭ نەگىزى، سوندای ـ اق جاس وقۋشىلاردىڭ مادەنيەت سەنىمىن جوعارىلاتۋىنىڭ، مەملەكەت سۇيىسپەنشىلىگىن جەتىلدىرۋىنىڭ ماڭىزدى قاينار بۇلاعى.

بەيجيڭ قالالىق 4 ـ ورتا مەكتەبىنىڭ باستىعى، مۇشە ما جيڭلين سوزىندە بىلاي دەدى: بۇگىنگى تاڭدا كوپتەگەن جۇڭگو جاستارى ماتەريالدىق جاقتا شەتەل جاستارىنا ءتۇزۋ قاراي الاتىندای بولدى، ايتسە دە تەك يدەيالىق تانىم جانە مادەنيەت جاعىندا بارىنشا كۇشتى سەنىم بولعاندا عانا سوتسيالىزمنىڭ ناعىز تولىمدى قۇرىلىسشىلارى جانە ءىزباسارلارى بولا الادى. ول باس شۇجيگە مەكتەپ ساباعىنا سۇيەنىپ جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ءداستۇرلى مادەنيەتىن اسقاقتاتۋداعى، مادەنيەت سەنىمىن ورناتۋداعى امالياتتىق نزدەنىستەرى جونىندە مالىمەت بەردى.

"مەكتەپ ءبىر ادامنىڭ كوڭىلىنە تۇقىم سەبەدى". باس شۇجي كوپشىلىككە: "باستاۋىش مەكتەپ، ورتا مەكتەپ، ءتىپتى، بالاباقشانىڭ ءۇزى ادامنىڭ ومىرىندە ەرەكشە ماڭىزدى رول اتقارادى، ءسوزسىز، بالا كەزدەن باستاپ يگەرۋ كەرەك"، ـ دەپ قاداعالاي تاپسىردى.

6 مۇشەنىڭ ءسوزىن تىڭداعاننان كەيىن، باس شۇجي ماڭىزدى ءسوز سويلەدى.

"جاڭا بىرنەشە مۇشەنىڭ وقۋ ـ اعارتۋ ماسەلەسى جونىندەگى ءسوزىن ەستىپ، ەرەكشە شابىت الدىم. جۇڭگو دەموكراتيالىق وداعى، جۇڭگو دەموكراتيانى ىلگەرىلەتۋ قوعامى سندى ەكى پارتيا ـ توپتىڭ مۇشەلەرىنىڭ كوبى وقۋ ـ اعارتۋ سالاسىندا، سوندىقتان بۇگىن كوپشىلىك وقۋ ـ اعارتۋ ءىرى ءىسىن بىرگە اقىلداسىپ وتىر".

قاندای ادام تاربيەلەۋ، ادامدى قالاي تاربيەلەۋ، كىم ۇشىن ادام تاربيەلەۋ ـــ وقۋ ـ اعارتۋداعى ءتۇبىرلى ماسەلە. باس شۇجيدىڭ ءبىر ءسوزى ارىندى بولدى: "ءبىزدىڭ تاربيەلەيتىنىمىز، ەڭ الدىمەن، پارتيانىڭ ادال، مەملەكەتكە ادال، حالىققا ادال، سوتسيالىزمگە ادال ادامدار ەكەندىگى ۇشۇباسىز، بۇل وقۋ ـ اعارتۋدىڭ، ءسوز جوق، ءمورال ارقىلى تاربيەلەۋ سندى ءتۇبىرلى مىندەتتى تىعىز ارقاۋ ەتىپ، ءمورال تاربيەسىن الدىڭعى ورىنعا قويۋعا تاباندى بولىپ، ءمورال تاربيەسىن اقىل ـ وي تاربيەسىنىڭ، دەنە تاربيەسىنىڭ، ەستەتيكا تاربيەسىنىڭ، ەڭبەك تاربيەسىنىڭ جالپى بارىسىنا ءسىڭىرۋدىڭ تالاپ ەتەدى".

"وسى جىلداردا ءبىز ءمورال تاربيەسى جاعىندا كوپ كۇش سالىپ، بەلسەندى ونىمدىلىككە قول جەتكىزدىك، تاعى دا تالپىنا ءتۇسۋىمىز كەرەك". باس شۇجي تەرەڭ تولعانىپ، السىز ويلادى، "كىشكەنتايىنان ارمان ـ مۇرات ورناتىپ، نانىمدى، سەنىمدى بەكەمدەسە، جۇڭگوشا سوتسيالىزم ىستەرىنىڭ سەنىمدى ءىزباسارلارى بولادى. جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسزامانداندىرۋ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى ءىزدىڭ كەلەسى ۇرپاققا سۇيەنىپ جۇزەگە اسىرىلادى".

تاياۋدا جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى، مەملەكەتتىك كەڭەس «وقۋ ـ اعارتۋدا قۇاتتى ەل قۇرىلىسى جوبا باعدارناماسىن (2024 ـــ 2035 ـ جىل)» باسپا تاراتىپ، وقۋ ـ اعارتۋ ۇسىنىلمىنداعى ەكىنى "تەك ارتتىرۋ، كەمەيتپەۋ"، ءبىر "جوعارى بولۋ" تالابىن تاعى دا باسا دارىپتەدى، ياعني: قازىنالىق ادەتتەگى الەۋمەتتىك مەجە ەسەپتەگى وقۋ ـ اعارتۋ شعىسىنىڭ جىل سايىن تەك ارتتىرىلۋىنا، كەمەيتىلمەۋىنە شنايى كەپىلدىك ەتۋ، مەكتەپتەگى وقۋشى سانىنا قاراي ورتاشا ءبولىپ بەرىلەتىن ادەتتەگى الەۋمەتتىك مەجە ەسەپتەگى وقۋ ـ اعارتۋ شعىسىنىڭ جىل سايىن تەك ارتتىرىلۋىنا، كەمەيتىلمەۋىنە شنايى كەپىلدىك ەتۋ، مەملەكەتتىڭ قازىنا سىياتتى وقۋ ـ اعارتۋ قاراجاتى شعىسىنىڭ ىشكى ۇندىرىس جالپى ۇنىم قۇنىنان يەلەيتىن سالىسترمالىنىڭ 4%تەن جوعارى بولۋىنا كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

"بۇل پارتيامىزدىڭ وقۋ ـ اعارتۋ ىستەرىنە ءمان بەرەتىندىگىن تولىق كورسەتتى"ـ دەدى باس شۇجي.

قازىرگى داۋىردە عىلىم ـ تەحنولوگيا ـــ ءبىرىنشى وندىرگىش كۇش، دارىندىلار ـــ ءبىرىنشى بايلىق، جاڭالىق اشۋ ـــ ءبىرىنشى قوزعاۋشى كۇش، وقۋ ـ اعارتۋ ۇشەۋىن بايلانىستىراتىن دانەكەر جانە جول بولىپ تابىلادى.

باس شۇجي: "عىلىم ـ تەحنولوگيادا ءۇز كۇشىنە سۇيەنىپ جاڭالىق اشۋ مەن دارىندىلاردى ءۇز كۇشىنە سۇيەنىپ باۋلۋدىڭ ۇتىمدى نقپالداستىعىن جۇزەگە اسىرۋدا وقۋ ـ اعارتۋدىڭ جەتەكشىلىك، نەگىزدىك تىرەك بولۋ رولىن ونان ارى ساۋلەلەندىرۋ كەرەك"، ـ دەپ باسا دارىپتەدى.

ماڭگىلىك تيانداقتى ءىس دارىندىلاردى نەگىز ەتەدى؛ اعاش 10 جىلدا قاتارعا قوسىلادى، ءبىر ادامدى تاربيەلەپ شعۇعا ونان دا كوپ ۋاقىت كەتەدى.

بىلتىر باس شۇجي شي جينپيڭ مەملەكەتتىك وقۋ ـ اعارتۋ جينالىسىنا قاتىناسقاندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: "وقۋ ـ اعارتۋدا قۇاتتى ەل قۇرۋ ـــ تاياۋ زامانىنان بەرى جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ كوپتەن اڭساعان تاماشا ارمانى، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسزامانداندىرۋ ارقىلى مەملەكەتتى قۇدىرەتتەندىرۋ قۇرىلىسىن، ۇلتتى گۇلدەندىرۋ ۇلى ءىسىن جاپىراي ىلگەرىلەتۋدى جۇزەگە اسىرۋداعى جەتەكشى مىندەت، بەرىك نەگىز، ستراتەگيالىق تىرەك، ءسوز جوق، بەلگىلەنگەن نىساناعا قاراي تاباندىلىقپەن ارشىندای ىلگەرىلەۋ كەرەك".

بىرىككەن گرۋپپا جينىندا باس شۇجيدىڭ ماڭىزدى ءسوزى تاعى دا جورىق دابىلىندای ەكپىندەي ىلگەرىلەۋگە جىگەرلەندىردى: "جاڭا ءداۋىردىڭ جاڭا جورىعىندا جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسزامانداندىرۋدىڭ وقۋ ـ اعارتۋ، عىلىم ـ تەحنولوگيا، دارىندىلار جوننىندەگى سۇرانىسىن، ءسوز جوق، تەرەڭ يگەرىپ، وقۋ ـ اعارتۋدىڭ عىلىم ـ تەحنولوگيا جانە دارىندىلار جاعىنداعى تىرەكتىك رولىن كۇشەيتىپ، دارىندىلار مولىنان شعاتىن، ارىكىم قابىلەتىن تولىق ساۋلەلەندىرەتىن، قابىلەتتى تولىق پايدالاناتىن جالىندى جاعدايدى ونان ارى قالىپتاستىرۋ كەرەك!".

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 3 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

شينجياڭ ۋاكىلدەر ۇيىرمەسى جالپى جيىن وتكىزدى ءارى جۇڭگو ـــ شەتەل مەدياسىنا اشىق ۇستالدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

كەڭەستىك ءتارتىپ بويىنشا شينجياڭ ۋاكىلدەر ۇيىرمەسى الدىمەن ەكى بايانداماعا قاراپ تەكسەردى. ۋاكىلدەردىڭ ءسوزى ايالتاعاننان كەيىن، مەدياۋاردىڭ سۇراۋ قويۋ ساتىسىنا ءوتتى، جۇڭگولىق، شەتەلدىك تىلشىلەر جاپا ـ تارماعاي قول كوتەرىپ، جاباۋ سۇراۋ قويدى.

بىيل ـــ "14 ـ بەسجىلدىق" جوبا ايالتالاتىن جىل ءارى شينجياڭ ۇيعۇر اۋتونوميالى رايونى قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعى، شينجياڭ جاڭا داموۋ كەزەڭىنە ءوتتى. شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ ءتىلشىسى وسى جوننىندە بىلاي دەپ سۇراۋ قويدى: اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم مەن ۇكىمەت مەملەكەتتىك جالپى جاعدايىنداعى شينجياڭنىڭ "بەس ۇلكەن ستراتەگيالىق ورنىن" كوزدەپ، داموۋ مەن حاۋىپسىزدىكتى ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسزامانداندىرۋدىڭ شينجياڭ امالياتىن قالاي ىلگەرىلەتەدى؟

ۋاكىل ما شيگۇي بۇل سۇراۋعا جاۋاپ بەردى، ول الدىمەن اقپارات مەدياۋارىنىڭ شينجياڭ قىزمەتىنە كوڭىل بولگەندىگىنە، نازار اۋدارعاندىعىنا العىس ايتتى. ول بىلاي دەدى: پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتى باستان ـ اياق شينجياڭنىڭ رەفورما، داموۋ، ورنىقتىلىق ىستەرىنە كوڭىل بولىپ، شينجياڭداعى ءار ۇلت حالقىنا سۇيىسپەنشىلىك ورناتىپ، پارتيا مەن مەملەكەت ىستەرىنىڭ جالپى جاعدايى تۇرعىسىنان شينجياڭعا جوبا جاساپ، باعدار كورسەتتى. باس شۇجي شي جينپيڭ شينجياڭ قىزمەتىن ۇزى جوسپارلاپ، ۇزى ورنالاستىرىپ، ۇزى ىلگەرىلەتىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭداعى باسقارۋ جالپى جوباسىن تۇراقتاندىرىپ، قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايايدى تىنىشتىقتى شينجياڭ قىزمەتىنىڭ باس نىساناسى ەتىپ بەلگىلەپ، شينجياڭدى زاڭمەن باسقارۋدى، شينجياڭدى ىنتىماقتاسا ورنىقتىرۋدى، شينجياڭدى ماداەنيەتپەن نارلەندىرۋدى، حالىقتى بايىتىپ شينجياڭدى گۇلدەندىرۋدى، شينجياڭدى بايايدى كوركەيتۋدى ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتۋ جونىندە جۇيەلى ورنالاستىرۋ جاساپ، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەكەمدەۋدى ۇلتتار وڭىرىندەگى ءتۇرلى قىزمەتتەردىڭ نەگىزگى جەلىسى ەتۋدى ايقىن العا قويىپ، ءبىزدى شينجياڭدى ورنىقتىرۋ، شينجياڭدى گۇلدەندىرۋ قىزمەتتەرىن تىڭعىلىقتى ىستەۋگە جەتەكتەپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسزامانداندىرۋدىڭ شينجياڭ امالياتىن ىلگەرىلەتتى. جاڭا جورىقتا شينجياڭ قىزمەتىن جاقسى ىستەۋدە، ەڭ ءتۇبىرلىسى، شي جينپيڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن، اسىرەسە، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭداعى باسقارۋ جالپى جوباسىن ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، جەتە ءتۇسىنىپ، شنايى اتقارىپ، باس شۇجيدىڭ شينجياڭعا نۇسقاعان داڭعىل جولىمەن تاباندىلىقپەن العا ىلگەرىلەپ، ءىس جۇزىندەگى ارەكەتپەن "ەكىنى تۇراقتاندىرۋدى" تاباندىلىقپەن قولداپ، "ەكىنى قورعاۋدى" باتىل ورنداۋ.

ما شيگۇي بىلاي دەدى: باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ قامقورلىعىندا، پارتيا ورتالىق كوميتەتى، مەملەكەتتىك كەڭەس حالىق تۇرمىسىنا اناعۇرلىم ويداعىداي تىعىز جاناسا وتىرىپ جۇرت تىلەگىن ۇيىستىرىپ، شينجياڭنىڭ ەكونوميكاسىنىڭ، قوعامىنىڭ جوعارى ساپالى داموۋىن ىلگەرىلەتۋدى اتقارۋ جوباسىن ارنايى شعارىپ، شينجياڭعا مەملەكەتتىك جالپى جاعدايىنداعى "بەس ۇلكەن ستراتەگيالىق ورنىندى" جۇكتەپ، شينجياڭنىڭ داموۋىنا بۇرىن بولماعان كەلەلى ورايى اكەلدى، بۇل بىزگە شينجياڭ قىزمەتىن جاقسى ىستەۋدە، ءىسوز جوق، دۇنيە ءجۇزىنىڭ كەلەلى جاعدايىنا قويىپ وي جۇگىرتىپ، مەملەكەتتىڭ داموۋ جالپى جاعدايىن كوزدە ۇستاپ ىلگەرىلەتۋىمىز كەرەكتىگىن، ءۇز ءىسىمىزدى جاي عانا ەسكىتى جاۋىپ الىپ ىستەۋگە بولمايتىندىعىن اناعۇرلىم تەرەڭ سەزىندىردى. بۇل ءبىزدىڭ "بەس ۇلكەن ستراتەگيالىق ورنىندى" يگەرىپ، جوعارى ساپالى داموۋدى ىلگەرىلەتۋىمىزدەگى ماڭىزدى شعار ءتۇيىنىمىز.

ما شيگۇي بىلاي دەدى: شينجياڭنىڭ بايلىق قاسيەتى مەن وڭىرلىك ورىن ارتقىشىلىعى كورنەكتى، داموۋدىڭ ماڭىزدى ستراتەگيالىق ورايى مەزگىلىندە تۇر. ءبىز "بەس ۇلكەن ستراتەگيالىق ورنىندى" ارقاۋ ەتىپ، داموۋ مەن حاۋىپسىزدىكتى، ەسىك اشۋ مەن حاۋىپسىزدىكتى ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، جۇيەلى جوباۋدى كۇشەيتىپ، باسىمدىق كومەسكى كۇشىن دىسكە قوسىپ، ءار جاقتاعى ارتقىشىلىقتاردى ۇزدىكسىز ناقتى وندىرگىش كۇشكە اينالدىردىق. ما شيگۇي وسى بىرنەشە جىلداعى شينجياڭنىڭ داموۋ ءىس جۇزىندەگىمەن ۇشتاستىرىپ، مول دا ەگجەي ـ تەگجەيلى ساندى مالىمەتتەر مەن مىسالدار ارقىلى شينجياڭنىڭ "بەس ۇلكەن ستراتەگيالىق ورنىنا" قاتىستى سالالاردىڭ شارالار مەن ناتيجەلەردى ءبىر ـ بىرلەپ تانىستىردى. ول بىلاي دەدى: بىرنەشە جىل قۇلشىنۋ ارقىلى شينجياڭ جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسزامانداندىرۋ قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋدە تاماشا نەگىزگە يە بولدى، جاپىراي سوتسيالىستىك وسزامانداناۋ قۇدىرەتتى مەملەكەت قۇرۋ جوربەندا قوسىنان قالماۋعا، قاتاردان قالماۋعا ءبىزدىڭ سەنىمىمىز كامىل.

ما شيگۇي تاعى كەزەكتە شينجياڭ قىزمەتىن ىلگەرىلەتۋدە ەدوپ كەلىپ وتىرعان كەيبىر سىن ـ سايىستاردى تىلگە تيەك ەتتى. ول بىلاي دەدى: امەريكا سياقتى باتىس ەلدەرىندەگى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەر ايتىلمىس "ادامدىق ۇقىقتى"، "ۇلتتى"، "ءدىندى" جەلەۋ ەتىپ، شىندىقتى بۇرمالاپ، شينجياڭعا جالا جاپتى، جۇڭگو كاسىپورىندارىن سۇرقيالىقپەن جازالادى، مۇنداعى ماقساتى شينجياڭدى كەدەي، مەشەۋ كۇيگە ءتۇسىرۋ، شينجياڭنىڭ بۇكىل ەلمەن بىرگە سوتسيالىستىك وسزامانداناۋ قۇدىرەتتى مەملەكەت قۇرۋ ايالى السىنا كەدەرگىلىك جاساۋ جانە بوگەت بولۋ. شينجياڭدا "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ" جوق، "ءناسىل جويۋ" ءتىپتى دە جوق. مەن ءتىلشى دوستاردى شينجياڭعا بارىپ ارالاۋعا، كورۋگە، جالعان ۇگىتكە دانىپ قالماۋعا، شنايى جۇڭگونىڭ شينجياڭىن ءۇز باسىمەن سەزىنۋگە، ۋبيەكتيۋ تۇرىدە حابارلاۋعا بارىنشا ۇندەيمىن.

ۋاكىل ەركىن تۇنياز حالىق گازەتى ءتىلشىسىنىڭ "بيىل شينجياڭنىڭ حالىققا تيىمدىلىگى جاساۋ ينجەنەرياسى جاعىندا قاندای جوسپارى بار" دەگەن سۇراۋىنا جاۋاپ بەردى. ول بىلاي دەدى: شينجياڭ باستان ـ اياق حالقتىڭ تاماشا تۇرمىسقا تالپىنىسىن كۇرەس نىساناسى ەتىپ كەلەدى. 2024 ـ جىلى بۇكىل شينجياڭنىڭ 77% تەن استام قازىنالىق شعىسى حالىق تۇرمىسى سالاسىنا جۇمسالدى، نەگىزگى حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋدى جاقسى ىستەۋ نەگىزىندە، ءار ۇلت بۇقاراسى كوڭىل ءبولىپ وتىرعان "حالىق تۇرمىسىنا قاتىستى 10 ناقتى ءىستى" دەر كەزىندە ورىندادى. نازاردى بۇقارانىڭ شۇعىل، قيىن، ۋايىمداعان، ءزارۋ ىستەرىنە شوعىرلاندىرىپ، جاڭا ءبىر توپ "حالىق تۇرمىسىنا قاتىستى 10 ناقتى ءىستى" ۇزدىكسىز اتقارىپ، "ۇشتى قامتاماسىزداندىرۋ" تومەنگى شەگىن بەكەمدەپ، ءار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمىنىڭ اناعۇرلىم مول بولۋىنا، باقىت سەزىمىنىڭ اناعۇرلىم بايايدى بولۋىنا، حاۋىپسىزدىك سەزىمىنىڭ اناعۇرلىم قامتاماسىز ەتىلۋىنە مۇمكىندىك جاساۋعا قۇلشىنادى. ەركىن تۇنياز حالىق تۇرمىسى تومەنگى شەگىن بەكەمدەۋ، الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋدى ساپالاندىرۋ، قورشاعان ورتانى وڭاۋدى كۇشەيتۋ سياقتى جاقتاردى ارقاۋ ەتىپ، شينجياڭنىڭ حالىق تۇرمىسى قىزمەتىن جاقسى ىستەۋىن ەگجەي ـ تەگجەيلى تانىستىردى. ول بىلاي دەدى: ءبىز حالىق تۇرمىسىنىڭ قاجەتتىمەن تىعىز ۇشتاستىرىپ، حالىق تۇرمىسىنداعى ولقىلىقتاردى كوزدەپ، حالىق تۇرمىسىنىڭ قۇت ـ بىرىسىن ۇزدىكسىز جاقسارتىپ، ءاربىر ۋادەنىڭ بۇقارانىڭ ۇستاي الاتىن سەزە الاتىن تابىسىنا اينالۋىنا شنايى كەپىلدىك ەتەمىز.

ەۋروپا